

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

Milarepa

Traducere din franceză de
ILEANA CANTUNIARI

HUMANITAS
fiction

Totul a început cu un vis...

Munți înalți... o clădire așezată pe stânci, o clădire roșie, de un roșu stins, un roșu ca al soarelui în amurg; mai jos, hoi-turi de câini care putrezeau acoperite de un noian de muște... Vântul îmi încovoia spi-narea. În vis, stăteam în picioare, dar aveam impresia că mă aflu foarte sus, mai sus de-cât mine însumi, deasupra unui trup des-tul de delicat, uscat ca o aripă de fluture. Era trupul meu și totuși nu era al meu. Prin sânge îmi circula o nesecată ură, ce mă îm-pingea din urmă să caut pe poteci un om pe care voiam să-lucid cu bâta; ura era atât de puternică – un lapte negru clocotitor –,

încât până la urmă a dat pe dinafară și m-a trezit.

M-am regăsit eu cu mine însumi, doar cu mine, în așternuturile mele obișnuite, în camera mea din Montmartre, sub un cer parizian.

Visul m-a amuzat.

Numai că visul s-a întors.

De unde vin oare visele?

Și pentru ce se năpustea acesta asupra mea?

Noapte de noapte mă pomeneam bătând lungile drumuri pietroase cu răzbunarea aceea ascunsă în suflet. Și mereu aceleași hoituri de câini și bâta din mâna mea care-l căuta pe omul pe care trebuia să-l doboare.

A început să mi se facă frică. În mod obișnuit, visele apar, apoi se șterg. Visul ăsta părea să se instaleze definitiv! Începeam să frecventez două lumi, la fel de stabile, la fel de fixate: aici, la Paris, lumea la

lumina zilei în care mă loveam de aceleași mobile, mă ciocneam de aceiași oameni, în același oraș; iar acolo – dar unde oare, acolo? – lumea munților înalți de piatră, în care voiam să ucid un om. Dacă visele se repetă în miezul vieții trăite când ești treaz, cum să nu crezi că e vorba de o a doua viață pe care o trăiești? Oare ce poartă îmi deschisese mie somnul?

Răspunsul a zăbovit doi ani până să capete chipul unei femei.

Era o femeie vagă precum fumul țigării pe care o fuma; stătea în fundul cafenelei unde obișnuiam să-mi iau micul dejun, singură la masă, cu privirea pierdută în roto-coalele de fum care o înconjura. Îmi ronțaiam cornul fixând-o cu privirea, fără gânduri ascunse, doar așa, pentru că făcea parte dintre acele ființe la care te uiți fără să știi prea bine de ce te atrag.

Femeia se ridică și veni să se așeze în fața mea. Îmi luă cornul din mână și-l termină

în locul meu. Era un gest atât de firesc, încât nu m-am împotrivit. Apoi căță țintă în ochii mei:

— Tu ești Svastika, zise ea. Ești unchiul. Ești omul prin care s-a întâmplat totul, pietricica de care te împiedici la început de drum.

— Nu cred, am spus eu simplu. Eu sunt Simon.

— Nu, zise ea.

— Ba da, Simon, așa mă cheamă de treizeci și opt de ani.

— Nu știi nimic, mi-o tăie ea. Te cheamă Svastika. Străbați de veacuri munții din vise, încercând să-ți purifici sufletul. Ai vrea să te eliberezi de ură. Nu vei izbuti decât istorisind povestea aceluia cu care te-ai luptat, povestea lui Milarepa, cel mai mare dintre sihaștri. Când o vei fi istorisit de o sută de mii de ori, vei scăpa în fine de samsara, migrația ta în cerc și fără sfârșit.

Și se întoarse să se așeze la locul ei, izolându-se îndărătul unui zid albăstrui și tremurător de fum. Repeta întruna:

— De o sută de mii de ori, mă auzi, de o sută de mii de ori...

Evident, mi-am spus că era țicnită, dar reținusem cele două nume, Svastika și Milarepa, unchiul și nepotul, așa că am făcut cercetări să-i identific. Într-o bibliotecă am descoperit cântecele lui Milarepa, venerabilul și puternicul yoghin. Și am pornit într-o călătorie spre Tibet pentru că voiam să merg acolo, sus, pe acoperișul lumii. Și am citit poemele pe care le-a transmis ucenicilor lui. Și am aflat, la treizeci și opt de ani, că mă numeam efectiv Svastika și că purtam acest nume de nouă veacuri.

Visele mele mi-au spus-o: am fost câine, furnică, rozătoare, omidă, cameleon și muscă de băligar. Până acum, am avut puține vieți omenești pentru a mă elibera povestind. Am migrat destul de rău. Mult prea adesea

șobolan sau șoarece; mult prea adesea mort într-o capcană sau în botul unei pisici. În trupul ăsta de acum, trebuie să mai îndrept ce se mai poate îndrepta. În seara asta, după socotelile mele și cele din vise, cred că mă apropii de cea de-a suta mia oară... Să fie cumva povestirea cu numărul nouă sute nouăzeci și nouă de mii nouă sute nouăzeci și nouă? Să fie oare cea cu numărul o sută de mii?

Cu asemenea cifre, cum vreți să țineți o socoteală precisă?

Povestea mea începe în Tibet, în ținutul din inima țării dinspre miazănoapte. Eram păstor.

Într-o zi, demonii s-au strecurat în trupul caprelor și iacilor mei; animalele asudau de fierbințeală, picioarele le tremurau, umblau amețite și mureau într-un răstimp

de câteva zile, cu balele curgându-le. Boala lor m-a lăsat sărac lipit pământului.

Ducând doar câteva boccele din puținul rămas, am sosit acasă la vărul meu cu nevasta și fiii mei. Vărul ne-a primit foarte frumos la Kyagnatsa. În casa lui creștea micul Milarepa, care a dat fuga înaintea noastră să ne întâmpine.

Îmi amintesc de primul lui zâmbet, în prag unde ținea ușa deschisă.

Copilul Milarepa s-a tulburat foarte tare când a aflat de nenorocirile noastre, ne-a plâns de milă, ne-a îmbrățișat, a vrut să-și dăruiască toate jucăriile fiilor mei. Iar când a descoperit că ne rămăsese, nevastei mele și mie, doar câte un singur strai pentru fiecare, doar o singură haină pe care n-o puteam spăla decât în zilele când era frumos, a jelit. Într-o singură clipă, mila lui m-a acoperit de păduchi și de zdrențe. Bunătatea lui mă înjosea. În suspinele lui din seara aceea, am descoperit că eram sărac.

În seara aceea, seara lacrimilor, am știut că-l voi urî în veci.

Am muncit din greu. Banii se puteau câștiga lesne în ținutul acela. În câțiva ani, am strâns o avere.

Milarepa avea șase ani când și-a pierdut tatăl. Vărul meu mi-l lăsase mie în grijă cu limbă de moarte, la fel ca pe sora lui mai mică și pe mama lui. Bunurile lor, iaci, cai, oi, vaci, capre, măgari, ogorul cu trei laturi și loturile, cât și tot ce se afla în pod, aur, argint, aramă, fier, turcoaze, țesături de mătase și hambarul cu grâne, totul mi-a fost încredințat mie în mod provizoriu, până ce Milarepa avea să ajungă la vârsta când va putea avea grijă de gospodărie.

Dinaintea trupului rece al vărului meu și în mijlocul bocetelor familiei lui, am hotărât că în vecii vecilor nu va mai zâmbi micul Milarepa așa cum îndrăznise să-mi zâmbească atunci, că niciodată nu va mai izbucni în lacrimi, lacrimi de simpatie, atât

de blânde, lacrimi de bogătaș cuprins de milă.

L-am alungat din casa cea mare, i-am silit pe el, pe sora și pe mama lui, să muncească.

În câțiva ani, mama s-a trasformat într-o bătrână îndoită de șale, știrbă, cu părul ca iarba uscată, de culoarea cenușii. Sora trudea ca o slujnică murdară în casele altora. Cât despre Milarepa, acesta își pierduse culorile din obraji, slăbise; pletele lui, care altădată îi cădeau în bucle aurii pe umeri, erau acum pline de păduchi și de lindini. Dar creștea, se făcea băiat frumos. Aștepta averea mea ca pe ceva ce i se cuvenea, ținea capul drept, credea în dreptate, îmi zicea unchiule și nici măcar nu mă trata ca pe un hoț. Îl uram.

Când a împlinit douăzeci de ani și a venit să-și ceară moștenirea cuvenită, a înțeles că nu i-o voi înapoia niciodată. M-a ocărât și s-a pus pe băut. Localnicii îl adunau